

Václav Fiala

KAPLIČKA CYRILA A METODĚJE V BALKOVECH

Kámen, beton, zdivo, obraz, zlacení
výška 480 cm

2013

CYRIL A METODĚJ PŘIŠLI POD DOUBRAVU

Jiří Štandl

V sobotu 29.6.2013 se v Balkovech vysvěcena nově postavená kaplička, věnovaná slovanským apoštolům, Řekům ze Soluně, dnešní Thessaloniki, Cyrilu a Metodějovi. Přišli na Moravu na žádost knížete Rastislava roku 863. První úvaha byla, zda má význam připomínat si strejdy, od jejichž příchodu uplynulo již 1150 let.

Vytvořili první slovanskou abecedu, pořídili první překlady nejdůležitějších knih do tohoto jazyka (evangelia, zákon o soudním řízení, misál), křesťanství spojili s tímto jazykem, který se stal základem pozdějších jazyků slovanských. Jejich činnost byla součástí snahy knížete Rastislava zbavit se závislosti na Franské říši (jižních Němcích). To všechno víme, ale nic příliš vzrušujícího to není.

To jiný chlapík byl, v historii soluňských bratří, kníže Svatopluk. Byl synovcem Rastislavovým, ale trvale strýčkovi, svému spolupanovníkovi „mydlil schody“. Ovládl Nitransko – území, zabírající třetinu Velkomoravské říše, spojil se s nepřítelem Ludvíkem Němcem, Rastislava zajal, poslal do Bavor, kde ho jeho letití rivalové odsoudili k smrti, oslepili a nechali zemřít ve sklepní kobce. Svatopluka ovšem Frankové/Němci zajali do roka po Rastislavovi a obvinili ze zrady. Svatopluk se ale zjevně „vyznal“, protože prameny říkají, že byl z vězení brzy propuštěn a postaven jako nejvyšší velitel do čela franského vojska proti svým Moravanům! (Pořád si říkám, co za takovým veletocem muselo být?) V bitevní řeži Svatopluk přešel – pokolikáté už – na protivníkovu, tentokrát tedy na moravskou stranu, vojsko, kterému před chvílí velel, pomohl pobít a stal se panovníkem Velké Moravy. Nejprve zradil Moravany Bavorům, potom zradil Bavorý Moravanům. Má na svědomí smrt svého příbuzného a mnoho smrtí jiných. Víckrát věrolomně přísahal a zřejmě bez velkého červenání přísahu zrušil. Spojil se s Wichingem, žalářoval a posléze v okovech ze země vyhnal Metodějovy žáky a nástupce. Vzápětí však vyhnal ze země i svého včerejšího spojence Wichinga.

Byl tedy Svatopluk pozoruhodně bezcharakterní a zároveň, dnešními slovy řečeno, úspěšný politik. Palacký jej označuje za „velkého knížete moravského“, ale přesto přiznává, že jeho dílo, „dílo meče“ zahynulo během několika málo let po jeho smrti, zatímco Metodějovo „dílo ducha“ odolává tisíciletím.

V Balkovech jsme usoudili, že větší perspektivu mají oba bratři, než prohnáný a úspěšný politik. Kapličku nebudeme muset v příštím volebním období přejmenovávat a je předpoklad, že dalších 1150 let vydrží. Stojí na pětikutovém balvanu – skále ze Svřčovce, noha kapličky vyrůstá jako houba z okraje kamene a proměňuje se v přesný válec. Nahoře je vyzděný hranol se čtyřmi nikami pro obrazy, uvnitř je dutý, aby do něj mohlo být vloženo poselství pro další generace. Stříška ve tvaru jehlanu zakrývá celou stavbičku a na semém vrcholu je osazený zlatený kříž. Kaplička je dílem klatovského sochaře Václava Fialy. V plzeňské diecézi byl dosud jediný kostel, zasvěcený Cyrilu a Metodějovi, a tím je kostel v Řenčích u Přestic a jediná kaplička, v Dílech na Chodsku. V Balkovech tak vznikla, v rámci plzeňského biskupství, teprve třetí stavba, zasvěcená moravským patronům.

Přijďte se podívat, Cyril a Metoděj konečně dorazili i pod Doubravu.

Z korespondence mezi zadavatelem a atorem:

VF: „...Přemýšlím, že by kaplička měla přesné geometrické tvary – válec, krychli, jehlan a vše by vyrůstalo z přírodní skály, jako jakási křesťanská houba, která se uchytí a mohutně vyrostla na pohanském skalisku...“

JŠ: „...Evropa se stala Evropou díky umění geometrickému. Z něj pochází kritické myšlení. O tom ti někdy řeknu, abys rozšířil obzory nad rámec Sovětů. Jehlan, krychle, válec – tvoje slova a symboly kapličky. Příroda je ten šutr, na němž to celé stojí. Taky bychom mohli říci přírodní, nebo pohanský, základ. Na něm vyrůstá rozum a víra (o této dvojici se můžeme dočíst v jedné encyklice Benedikta XVI.). Zkrátka jak my hermetici říkáme – co jest nahoře, jest i dole, a co jest dole, jest i nahoře, aby byly naplněny všechny věci. Taky se to dá říct tak, že vše souvisí se vším. Ale to musím po kapkách, abych tě nevyplašil.

U umělce ostatně nevádí, že to racionálně neví. On to správně cítí, takže výsledek je týž, jen k němu oba docházíme rozdílnými cestami. Tobě to jde jaksi samo, se sklenkou v ruce, já to musím vydřít s knihou v ruce a následnými vyčerpávajícími polemikami. Ach jo...“

Pro Nové Klatovsko - SPECIÁL, které vyšlo v den vysvěcení kapličky.

**SSKB – spolek pro stavbu kapličky v Balkovech
si vás dovoluje pozvat
na slavnostní vysvěcení**

KAPLIČKY CYRILA A METODĚJE

**Kapličku vysvětil
generální vikář Plzeňské diecéze P. Msgre Josef Žák
za asistence klatovského vikáře P. Jaroslava Hülle
a švihovského faráře P. Tomasz Kowalika**

29. června 2013 ve 14 hodin.

**Na vzniku kapličky se podíleli
obyvatelé Balkov, Dolan, Klatov, Řakomi, Švihova a okolí
a dále obec Dolany.
Autorem díla je klatovský sochař Václav Fiala.**

**Poselství dalším generacím
bude vloženo do kapličky v předvečer vysvěcení**

Balkovy je vesnička 1,5 km západně od Dolan v okrese Klatovy.
Prochází zde silnice II/185. V Balkovech je jedenáct domů a žije zde 21 obyvatel.
Zeměpisné souřadnice: 49° 26' 39" s. š.; 13° 13' 3" v. d.

„Křesťanská houba na pohanské skále.“

Václav Fiala

Róza Sofie Fialová

